

TOREY HAYDEN

Näkymätön tyttö

Suomentanut Jussi T. Kivi

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Englanninkielinen alkuteos:

The Invisible Girl

Copyright © Torey Hayden 2021

By arrangement with Curtis Brown Ltd, New York
and Ia Atterholm Agency, Sweden

Suomenkielinen laitos © Kustannusosakeyhtiö Otava 2022

ISBN 978-951-1-42822-0

OTAVA
KIRJAPAINO

Keuruu 2022

1. luku

Tuolit oli järjestetty tiiviiksi piiriksi, jossa istuvat lapset kiinnittivät jokainen vuorotellen tarroilla varustetun nimilapun otsalleen. Kuhunkin lappuun oli kirjoitettu jokin tunne, jota toiset lapset yrittivät esittää ja lapun kantaja arvata. Pelin virallinen nimi oli ”tunneyhteys” – se oli terapeutin peli, jonka oli tarkoitus auttaa lapsia tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan. Ryhmämme kutsui sitä ”hauskaksi peliksi”, koska se aiheutti aina pelaajissaan suurta hilpeyttä.

Carlyn vuoro tuli, ja hänen tunteekseen valikoitui ”vihainen”. Carly, kiharatukkainen seitsemänvuotias Down-lapsi, tanssi niin riehakkaasti piirin ympäri, että hänen lappunsa leijaili yhtenä lattiialle. Se ei juuri haitannut, sillä Carly ei osannut lukea. Hän vain nosti lappunsa maasta ja kiinnitti sen yhä uudestaan otsalleen. Toistuvat ”pudotit sen taas!” -kiljahdukset vain kiihdyttivät yleistä sekasortoa, jonka keskellä kuusi lasta yritti päihittää toisensa esittämällä ”vihaista”.

Ovi avautui. Oletin tulijan olevan toimiston työntekijä, joka tuli pyytämään meitä olemaan hiljempaa. Toivoin että anteeksipyyntöni tehoaisi paremmin, jos selittäisin lempeästi,

että ryhmä kokoontuisi tässä huoneessa viimeistä kertaa: ensi viikolla olisimme kirkon salissa.

Ovi ei avautunut kokonaan vaan raottui vain muutaman sentin, pysähtyi ja naksautti uudestaan kiinni. Lapset eivät huomanneet mitään ja jatkoivat peliä. Ehkä kukaan ei ollutkaan ai-keissa tulla sisään. Sää oli tuulinen ja rakennuksessa veti. Ehkä ovea ei ollut suljettu kunnolla, ja tuuli oli tempaissut sen hetkeksi salvastaan, kunnes se oli pamahtanut uudestaan kiinni. Katselin ovea vielä hetken, mutta koska mitään ei tapahtunut, siirsin huomioni takaisin lapsiin.

Muutamaa hetkeä myöhemmin ovi raottui jälleen. Tällä kertaa näin rakosen läpi tirkistävän silmän. Ovi kuitenkin naksautti kiinni heti, kun vilkaisin siihen päin. Oli tullut aika tutkia asiaa tarkemmin. Peli taukosi vähäksi aikaa, kun lapset näkivät minun nousevan tuolistani, mutta viittasin heitä jatkamaan pelaamista. Menin katsomaan, mistä oli kyse. Sanoin ”hei” ja työnsin oven kokonaan auki.

Hämärästi valaistulla käytävällä seisoivat tyttö. Hän näytti varhaisteini-ikäiseltä. Hän oli pitkä, laiha ja soikeakasvoinen, ja hänen pitkät, värittömät hiuksensa olivat sotkussa. Hänellä oli yllään mitäänsanomaton koulupuku – valkea paita, musta villapaita, mustat housut – mutta ei solmiota, joten minulla ei ollut aavistustakaan, mitä koulua hän kävi.

”Oletko sinä Torey?” hän kysyi.

”Olen.”

”Rouva Thomas sanoi, että voisit auttaa minua.”

Yllätyin ja kohotin kulmiani. En ollut puhunut Melerin kanssa viikkokausiin, eikä hyväntekeväisyysjärjestöni ollut kertonut minulle uudesta asiakkaasta. Ainoa sosiaalihuollolle sillä hetkellä tekemäni työ oli tämän tukiryhmän ohjaaminen, jota olin juuri vetämässä. Ryhmä oli tarkoitettu kahdeksan-

vuotiaille ja sitä nuoremmille, heikossa asemassa oleville lapsille, joilla oli erityistarpeita. Kokoonnuimme joka viikko harjoittelemaan sosiaalisia taitoja tunnin ajaksi. Tästä teinityöstä en ollut kuullut mitään.

”Mikä nimesi on?” kysyin.

”Eloise.”

”Eloise mikä?”

Tyttö oli hetken hiljaa, kunnes kohautti harteitaan hyvin hennosti kuin olisi joutunut miettimään vastausta. Sitten hän sanoi: ”Eloise Jones.”

Hetken hiljaisuus oli saanut minut epäilemään, että tyttö oli haluton kertomaan sukunimeään ja nimi saattoi olla keksitty. Ja vaikka se olisikin ollut aito, en olisi juuri hyötynyt tiedosta. Tässä osassa Walesia melkein kolmasosa väestöstä oli Jones-nimisiä.

”Ilmeisesti on tapahtunut sekaannus, sillä sinusta ei ole merkintää kalenterissani”, minä sanoin.

”Rouva Thomas sanoi minulle, että sinä voisit auttaa”, tyttö vastasi.

Vilkaisin kelloani. ”Tämä ryhmä päättyy vasta puoli viideltä. En vapaudu ennen sitä.”

Tytön ilmettä oli vaikea tulkita. Se oli tyhjä tavalla, joka sai minut tuntemaan, että esitin vaikeita kysymyksiä.

”Minun on palattava luokkaan”, minä sanoin, eikä minun tarvinnut kuvitella, millainen sekasorto takanani vallitsi, koska kuulin sen. Avasin oven kokonaan, jotta lapset huomaisivat, että näin kaiken.

”Voinko odottaa?” Eloise kysyi.

”Minulla menee vielä ainakin parikymmentä minuuttia.”

”Se sopii.”

Minulla ei ollut hyvää syytä kieltäytyäkään. Ryhmä vain pe-

lasi peliä, eikä mitään yksityistä tapahtunut, joten sanoin ”hyvä on”, ja astuin takaisin huoneeseen liittyäkseni lasten seuraan.

Eloise seurasi minua sisälle.

”Kuka hän on?” eräs pojista kysyi.

”Niin, kuka sinä olet?” toinen huusi huoneen vastakkaiselta puolelta.

”Hän on vieraamme. Hänen nimensä on Eloise. Miten vieraita tervehditään, Dylan? Kannattaako huutaa ’Kuka sinä olet?’, vai mieluummin...”

”Tiedän! Tiedän! Tiedän! Opettaja, minä tiedän!” Ääni kuului kahdeksanvuotiaalle Sallielle, joka irrottautui piiristä ja juoksi luoksemme. ”Hauska tavata”, hän sanoi Eloiselle. ”Päivää, hieno sää tänään!” Sallien sosiaaliset taidot olisivat ehkä tehneet paremman vaikutuksen, ellei hänen otsallaan olisi ollut lappua, jossa luki ”inho”.

Oletin, että Eloise olisi mennyt istumaan yhdelle sivuseinän tuoleista odottamaan tunnin loppumista, mutta hän seurasi minua piiriin ja istui joukkoomme.

Lapset olivat haltioissaan. Useimmat heistä olivat liian ujoja puhuakseen Eloiselle, mutta he tanssahtelivat edestakaisin lattialla haluttomina jatkamaan ”hauskaa peliä”. Seitsemänvuotias, tanakka Dylan, joka muistutti pienikokoista rugbyinpelaajaa, ei kuitenkaan epäröinyt. ”Kuka sinä olet? Miksi olet täällä?”

”Tämä on Eloise. Hän on vieraanamme tänään”, minä vastasin.

”Mutta *miksi?*”

Kysymykseen oli vaikea vastata, sillä en tiennyt itsekkään. ”Hän on vieraamme, Dylan. Muuta sinun ei tarvitse tietää.”

”Mistä olet kotoisin?” Dylan kysyi Eloiselta.

”Dylan, ole hyvä ja istuudu”, minä sanoin.

”Oletko walesilainen?” hän kysyi.

”Dylan...”

”*T’ siarad Cymraeg?*”

”Dylan...”

”Haluan vain tietää, liittyykö hän ryhmään? Aiotko liittyä tähän ryhmään? Olet liian iso tähän ryhmään. Ja sitä paitsi meillä on jo tarpeeksi tyttöjä täällä.”

”*Stedd i lawr.*” Minä nousin seisomaan varmistaakseni, että Dylan istuutuisi. Hän perääntyi ja kävi istumaan, mutta silmäili Eloisea yhä epäluuloisesti.

Tajusin, ettei ryhmä pystyisi enää keskittymään peliin, joten päätin lopettaa tunnin tarinatuokioon. Valitsin Judith Kerrin kirjan *Tiikeri joka tuli teelle*, koska sen juoni – nuoren tytön ovelle ilmestyy yhtäkkiä hyväkäyttöksinen tiikeri – oli mukaansatempaava ja herätti perustunteita, varsinkin innostusta ja jännitystä. Kukapa ei innostuisi ajatuksesta, että kotiin ilmestyisi oikea, elävä tiikeri? Ja ketäpä se ei jännittäisi?

Luin tarinan, ja sen loppuun päästyäni sanoin: ”Tällä tiikerillä taisi olla kova nälkä, vai mitä? Muistatteko mitä se söi ensimmäiseksi?”

”Ihmisen”, Carly sanoi. ”Tiikerit syö ihmisiä.”

”Mutta eihän tämä tarinan tiikeri syönyt ketään, vai söikö? Mitä se söi?”

”Tiikerit *syö* ihmisiä”, Carly intti.

”Sille tuotiin tiikerinruokaa”, Owen sanoi.

”Lopussa he päättivät ostaa purkin tiikerinruokaa siltä varalta, että tiikeri vierailisi uudestaan”, minä vastasin. ”Mutta sille ei annettu tiikerinruokaa, kun se tuli teelle. Mitä sille tarjottiin?”

Dylan tuhahti. ”Ei tiikerinruokaa ole olemassakaan. Ei kaupasta voi käydä ostamassa tiikerinruokapurkkia.”

”*Mitä sille tarjottiin?*” minä kysyin uudestaan.

”Kaikkea!” Sallie vastasi. ”Heillä oli kaikkea tarjolla. Ja se myös joi kaiken. Kaiken teen, appelsiinimehun ja jopa vedenkin.”

”*Kiitos*”, minä sanoin helpottuneena siitä, että joku oli kuunnellut.

”En usko, että on mahdollista juoda kaikkea vettä hanasta”, Eloise sanoi.

Käännyin katsomaan häntä yllättyneenä.

Eloise jatkoi: ”Hana on yhteydessä vesijohtoon. Saadakseen hanan tyhjäksi hänen pitäisi juoda kokonainen vesisäiliö. Se ei ole kovin realistista.”

Lapset olivat yhtä yllättyneitä kuin minäkin siitä, että Eloise oli liittynyt keskusteluun. Heidät taisi enemmänkin yllättää tieto siitä, kuinka paljon vettä keittiön hanasta oli mahdollista saada. Minä taas olin yllättynyt, koska en ollut osannut odottaa Eloisen osallistuvan keskusteluun, varsinkaan kun keskustelun aiheena ei ollut varsinaisesti mikään kovia faktoja lateleva luontodokumentti vaan kuvitteellinen tarina, jossa tiikeri, pikukutyttö ja hänen äitinsä istuvat pöydän ääressä juomassa teetä.

”Eikä sen edes tarvinnut käydä kertaakaan vessassa”, Sallie hihkaisi.

Kun lapset olivat poistuneet, minä palasin Eloisen luo. Hän oli jäänyt istumaan tuoliipiiriin. Minä istuuduin tuoliin hänen viereensä. ”No niin. Kerrohan, miten voin auttaa sinua?”

”Minun on palattava sijaiskotiini Moelfreen.”

”Se on kaukana täältä”, vastasin pyynnöstä hämmentyneenä. Koska työni ei liittynyt edes etäisesti lasten kuljettamiseen paikasta toiseen, kysyin: ”Voitko kertoa vähän tarkemmin, mistä on kyse?”

Eloise käänsi katseensa ja päästi pienen, turhautuneen puus-

kahduksen, jollaisia teini-ikäiset päästävät, kun aikuiset eivät tajua jotakin. Hän puuskahti uudestaan ja katsoi taakseen. ”On tapahtunut sellainen väärinkäsitys. Yhdestä sormuksesta. Minä en vienyt sitä. En oikeasti vienyt sitä, mutta Olivia vihastui, joten minut siirrettiin Powellien luota toiseen kotiin, ja vihaan sitä paikkaa. Koko juttu oli yksi iso virhe. Olivia teks-tasi minulle ja sanoi olevansa pahoillaan. Yksi Sam antoi sen minulle. Siis sen sormuksen. Mutta se on Olivian, ja se poika vei sen. Olivia tietää, etten minä vienyt sitä. Joten minun täytyy palauttaa se Olivialle, koska muuten olen pahassa pulassa.”

Minä olin täysin pyörällä päästäni. En tiennyt yhtään mitään koko draamasta tai sen henkilöistä. ”Mennäänpä ajassa hieman taaksepäin. Sanoit siis, että rouva Thomas kertoi *sinulle*, että voisit auttaa sinua?”

Eloise nyökkäsi. ”Hän sanoi, että kirjoitat kirjoja. Ja että auttat ihmisiä.”

”Kertoiko hän, miten voisit auttaa?”

Tyttö päästi taas turhautuneen, aiempaa kärsimättömämmän puuskahduksen. ”En minä sitä tiedä. Niin rouva Thomas vain sanoi. Minä sanoin hänelle, että minun pitää toimittaa sormus takaisin Olivialle, ja rouva Thomas sanoi, että sinä voisit auttaa minua, koska sinä kirjoitat kirjoja. Joten ole kiltti. Siksi minä tänne tulin. Ole niin kiltti?”

Minä en saanut tolkkua koko jutusta. Täysin tuntematon tyttö ilmestyy paikalle ja haluaa minun vievän hänet vanhaan sijaiskotiinsa, jotta voisi palauttaa jonkin korun jollekulle? Se kuulosti oudolta sosiaalihuollon versiolta *Tarusta sormusten herrasta*.

”Missä käyt koulua?” minä kysyin.

”Tämä ei liity kouluun mitenkään”, Eloise vastasi.

Minä katselin häntä.

Kun hän tajusi, etten aikonut jatkaa keskustelua ennen kuin saisin vastauksen, hän sanoi: ”Ysgol Dafydd Morgania”, ja huokaisi ärsyyntyneesti. Tunsin koulun, joka sijaitti rannikkokaupungissa melkein kahdenkymmenenviiden kilometrin päässä.

”Et ehtisi tänne noin nopeasti Dafydd Morganista.”

Eloise pullisti silmiään ilmaistakseen, kuinka ärsyttävä olin. ”Tulin bussilla.”

”Mutta lintsasit koulusta?”

Hän pudisti päätään. ”En.”

”Oliko sinulla lupa lähteä aikaisin?” kysyin epäillen.

Hänen äänensä muuttui surkeaksi. ”Than oikeasti. *Ole kiltti.*”

Minä pysähdyin ajattelemaan hetkeksi. Ympärillemme hiipi hiljaisuus.

Kun kohotin katseeni, Eloise tuijotti syliinsä, ja ehdin tarkastella häntä hetken. Hän oli tavallisen näköinen tyttö. Hänellä oli litteät kasvot, haalean siniharmaat silmät ja pieni, ohuiden huulten ympäröimä suu. Pitkät, aaltoilevat hiukset, joiden olisi pitänyt olla kiinni koulua varten, roikkuivat hartioilla. Oli helppoa kuvitella hänet yhdeksi niistä lapsista, jotka livahtivat huomaamatta koulusta kesken päivän – lapseksi, joka erottui hädin tuskin taustasta ja johon kukaan ei kiinnittänyt erityistä huomiota.

”Voinko nähdä sen sormuksen?” minä kysyin lähinnä varmistakseni, että sellainen todella oli olemassa.

Eloisen olalla roikkui pieni musta käsilaukku, jonka hän otti syliinsä ja avasi. Hän penkoi laukkuja löytämättä sormusta, mikä herätti mieleni perukoilla epäilyksen siitä, ettei hän ollut kertonut koko totuutta.

Eloise näytti aistivan epäuskoni, sillä hän muuttui silminnähdessä ahdistuneeksi, kun sormusta ei löytynyt. Hän avasi laukkuja enemmän ja alkoi penkoa sitä uudestaan.

”Odota hetki”, minä sanoin, ”mistä olet saanut nuo?” Huomasin useita parasetamoli-pakkauksia laukussa olevien tavaroiden seassa.

Hän ei vastannut vaan sulloi pakkauksia syvemmälle ja veti muita tavaroita niiden peitoksi.

”Ei, odota. Saisinko katsoa niitä pakkauksia?” minä sanoin ja ojensin käteni. Eloise vastusteli ja veti laukun lähemmäs itseään.

”Voisinko katsoa laukkuasi?”

”Se on minun.”

”Niin, tiedän sen, mutta voisitko antaa sen minulle.”

Oli pitkään hiljaista. Eloise puristi käsilaukkua rintaansa vasten. Tuijotimme toisiamme.

”Antaisitko sen minulle”, minä pyysin taas.

Lopulta hän huokaisi ja irrotti otteensa laukusta.

Otin käsilaukun syliini ja avasin sen. En löytänyt vain yhtä tai kahta vaan viisi parasetamoli-pakkausta, joista jokaisessa oli kuusitoista pilleriä. Pillereitä sai myydä kerralla enintään kolmekymmentäkaksi, jotta mahdollisuudet menehtyä yliannostukseen vähenisivät. Viiden pakkauksen hankkiminen vaati huolellista suunnittelua. Se kertoi minulle vain yhdestä tavoitteesta – itsemurhasta.

”Mitä tämä tarkoittaa?” minä kysyin.

”Ne ovat vain päänsärkylääkkeitä.”

”Pakkauksia on liian monta päänsärkyä varten.”

”Saan migreenikohtauksia.”

”Tässä on liikaa lääkettä migreeneihin.”

Eloisen kasvoilla häivähti epätoivo. ”Se ei ole sitä, mitä luulet”, hän sanoi.

”Sinulla ei pitäisi olla näin paljon lääkettä kerralla.”

Eloisen suu vääntyi alaspäin. Hänen leukansa alkoi väpättää.

”Jokin on mennyt pahasti pieleen, vai mitä?”

Hän nyökkäsi.

”Voisitko kertoa siitä?”

Hän pudisti päätään.

”Autan sinua mielelläni, jos voin, mutta minun on ymmärrettävä, missä mennään.”

Eloise pudisti uudestaan päätään.

”Miten voin auttaa sinua?” kysyin.

”Voisitko vain viedä minut Moelfreen?”

”En voi tehdä sitä. Voin viedä sinut takaisin kouluun, jos niin haluat. Tai sitten voin viedä sinut rouva Thomasin toimistolle.”

”Ei, haluan mennä kotiin.”

”En ymmärrä”, minä sanoin. ”Moelfre on kaukana laaksossa ja sinä käyt Ysgol Dafydd Morganin koulua. Se on kolmenkymmenen kilometrin päässä aivan vastakkaisessa suunnassa, joten minusta tuntuu, ettei kotisi ole Moelfressa.”

”On se. Haluan, että viet minut sinne.”

”Minun on soitettava rouva Thomasille ja kysyttävä häneltä, mistä on kyse. Nämä voivat jäädä siksi aikaa tänne.” Otin parasetamoli-pakkaukset käteeni.

”Etkö ymmärrä?” Eloise ulisi. ”*Minun on pakko päästä Olivian luo.* Minun on palautettava sormus hänelle!” Hän heilautti käsiään raivokkaan kohtauksen vallassa, melkein kuin olisi aikonut lyödä itseään, mutta ei osunut. Sitten hän risti käsivartensa tiukasti rinnalleen, puristi olkapäitä käsillään ja alkoi keinua edestakaisin.

Tunsin levottomuuden vihlaisun. En tuntenut tätä tyttöä lainkaan, mutta vaistosin hänen käytöksessään itsetuhoisuutta ja muita sormuksen palauttamista vakavampia ongelmia.

Kosketin hänen olkapäätään ja sanoin: ”Huomaan, että ha-

luat tehdä niin. Mutta juuri nyt minulle on tärkeintä, että pysyt turvassa. Huomaan, että jokin on vialla ja että olet hyvin onneton. Anna siis minun auttaa. Jos sopii, pitäisin nämä pakkaukset aluksi itselläni. Ja puhuisin mielelläni myös rouva Thomasin kanssa. Lupaen sen jälkeen auttaa sinua selvittämään sormukseen ja Oliviaan liittyvän ongelmasi. Lupaen sen.”

Kireä tunnelma helpottui hieman. Eloise niiskutti ja peitti kasvosensa toisella kädellä. Ojensin hänelle nenäliinoja. Hän sai koottua itsensä muutamassa minuutissa. Lopulta hän nyökkäsi. ”Okei.”

”Hyvä. Hyvä tyttö.” Laskin käteni hänen olkapäälleen ja puristin hieman.

”Olen pahoillani”, hän sanoi. ”Ei ollut tarkoitus hermostua niin paljon.”

”Ei se mitään.”

Hän nyökkäsi. ”Voinko käydä vessassa?”

”Totta kai.”

Hän nousi tuolistaan ja ojensi kätensä kohti laukkuaan. Minä pidin käteni laukun päällä. ”Ei, tämä jää tänne, jos sopii. Vessa on käytävän oikealla puolella.”

Eloise lähti vastustelematta enempää.

Siirsin parasetamoli-pakkaukset omaan käsilaukkuuni. Keräsin tukiryhmää varten tuomani tavarat, pakkasin ne olkylaukkuuni ja siistin huoneen.

En ajatellut Eloisen poissaoloa noin viiteen minuuttiin juuri lainkaan, mutta kun minuutit jatkoivat kulumistaan, pahaenteinen tunne valtasi minut. Otin Eloisen käsilaukun ja omat tavarani mukaan, astuin ulos huoneesta ja lukitsin oven takanani.

Miehillä ja naisilla oli omat käymälänsä, mutta molempia oli vain yksi. Molemmat ovet olivat kiinni, mutta kumpikaan

ei näyttänyt olevan lukossa. Koputin naistenvessan oveen. Kun vastausta ei kuulunut, työnsi oven auki. Tyhjä. Koputin miestenvessan oveen, ja koska en kuullut vastausta, työnsin senkin auki. Tyhjä.

Kauhistuini ja katsoin ympärilleni käytävällä. Ei jälkeäkään. Eloise oli kadonnut.

2. luku

Paniikki kohosi kurkkuuni. Kävelin pitkin käytävää ja kurkistelin huoneisiin, vaikka tuntuikin erittäin epätodennäköiseltä, että hän olisi mennyt yhteen niistä. Rakennus oli nykyaikainen, yksikerroksinen ja melko pieni, joten ehdin takaovelle vain muutamassa minuutissa. Avasin oven ja katsoin ulos. Rakennuksen takana oli harmaa betonipiha ja korkea verkkoaita, jonka takana oli hylätty tontti. Suljin oven, palasin rakennuksen läpi etupihalle ja katselin ympärilläni. Ketään ei näkynyt missään. Ei kerta kaikkiaan ketään.

Rakennuksemme oli joenvartta kulkevan kapean umpikujan varrella. Toisella puolen tietä oli pelkkä joki. Sen vartta pitkin kulki koiranulkoiluttajien suosima polku, mutta vuorovesi oli noussut, joten joki oli leveä ja pimeä. Kukaan ei kulkenut sillä puolen tietä nousuveden aikaan, koska silloin polku oli aina mutainen.

Naapuritontilla oli nykyaikainen elementtitalo, jossa tehtiin jotain autonrenkasiin liittyvää. Umpikujan toisella puolen oli pelkkää niittyä. Se ei ollut kauniin vihreää maatalojen niittyä vaan kuoppaista, jälkitekollista maisemaa: halkeilleen betonin ja

ruostuvan metallin peittämää maastoa, jota luonto oli hitaasti valtaamassa takaisin.

Eloise oli voinut mennä vain vasemmalle, hänen oli täyty-
nyt ohittaa autonrengasyritys ja kävellä kohti kaupunkia. Sii-
hen suuntaan kulkevalle kadulle oli hyvä näkyvyys, mutta en
nähty mitään. Oli tehtävissä vain yksi asia: minun täytyi soit-
taa Melerille.

Meleri Thomas oli yksi kunnan sosiaalityöntekijöistä. Olimme
tavanneet useita vuosia aiemmin, kun olin juuri saapunut
Yhdysvalloista Walesiin. Satuimme osallistumaan samaan te-
levisio-ohjelmaan. Kaikki oli siinä vaiheessa minulle niin
hämmentävän uutta, että en varmaan olisi muistanut Mele-
riä, ellen olisi sekoittanut häntä kuuluisaan tv-kokkiin Nigella
Lawsoniin. Meleri kuitenkin osoittautui kuuluvansa siihen ka-
tegoriaan ihmisiä, jotka jäävät jo ensitapaamisella pysyvästi
mieleen, mikä johtui vähintäänkin yhtä paljon hänen leisku-
vasta persoonastaan ja kirkkaanvärisistä, ihonmyötäisistä vaat-
teistaan kuin siitä, että hän sattui muistuttamaan suosittua
julkista. Hän ei ollut sosiaalityöntekijöistä tavallisimpia.

Seuraavaksi tapasimme eräissä konferenssissa ja saimme sel-
ville, että asuimme samassa osassa Pohjois-Walesia. Loppu oli,
kuten sanotaan, historiaa. Meleri ja minä olimme työskennel-
leet satunnaisesti yhdessä useiden vuosien ajan.

Brittiläisestä järjestelmästä tekee ainutlaatuisen se, että hy-
väntekeväisyysjärjestöt ja viralliset ohjelmat toimivat yhteis-
työssä. Esimerkiksi terveydenhuollon, kasvatuksen ja sosiaali-
huollon piirissä on yleistä, että hallitus tarjoaa infrastruktuurin
ja täydentävää rahoitusta ohjelmille, joita hyväntekeväisyys-
järjestöt suurelta osin ohjaavat. Esimerkiksi syöpädiagnoosin
saanut saa hoitonsa julkiselta terveydenhuollolta, ja tervey-

denhuollon kanssa läheisessä yhteistyössä toimivat hyväntekeväisyysjärjestöt tarjoavat asiakkaalle tärkeää tukea, joka ulottuu rahoitusneuvonnan tai sairaalakuljetuksien tapaisesta käytännön avusta erikoissairaanhoidon, kuten kivun hallintaan ja saattohoitoon.

Kun muutin Isoon-Britanniaan, en voinut työskennellä opettajana tai psykologina, koska maahantuloviisumini rajoitti työllistymismahdollisuuteni pelkkään kirjoittamiseen. Kun minun lopulta oli mahdollista työllistyä näillä aloilla, minulla oli nuori perhe, enkä halunnut mennä kokopäivätoihin. Hyväntekeväisyysjärjestöön liittyminen sopi siis minulle hyvin. Löysin useita järjestöjä, joissa taustastani erityisopettajan ja psykologin töissä oli hyötyä. Vietin suurimman osan ajastani työskennellen eräässä suurimmista lasten hyväntekeväisyysjärjestöistä. Pidin kahdenkeskisiä istuntoja ja ohjasin huonosisaille tai väkivaltaisissa oloissa eläneille lapsille suunnattuja tukiryhmiä. Kävin myös puhumassa säännöllisesti opettajien ja muiden alan työntekijöiden seminaareissa ja koulutusryhmissä muun muassa lasten hyväksikäytöstä ja autismista. Koska juuri Meleri oli houkutelut minut työskentelemään etenkin paikallisten lasten kanssa, päädyin työskentelemään enimmäkseen sijaiskotijärjestelmässä, eikä aikani mennyt hukkaan, sillä monilla näistä lapsista ei ollut käytännössä mitään muuta mahdollisuutta päästä terapeuttisen tuen piiriin. Useimmat lapset tulivat minun puheilleni saatuaan lähetteen Meleriltä, joten kun Eloise kertoi että rouva Thomas oli lähettänyt hänet, se kuulosti minusta uskottavalta, vaikka olinkin yllättynyt, ettei Meleri ollut varoittanut minua etukäteen.

*

”*Eloise?*” Meleri sanoi järkyttyneenä. ”Siellä? Sinun luonasi?”

Neljätöistavuotias Eloise oli karannut sijaiskodistaan useita päiviä sitten. Meleri tai kukaan mukaan ei ollut nähnyt häntä sen koommin. Sen kuuleminen aiheutti minussa yhä syvempää huolta, etenkin kun ajattelin parasetamoli-pakkauksia. Minua ahdisti myös tieto siitä, että Eloise oli nähnyt niin paljon vaivaa tavatakseen minut ja minä olin tahtomattani säikyttänyt hänet tiehensä. Minulla ei kuitenkaan ollut aikaa pohtia, mitä olisin voinut tehdä paremmin, sillä merkitystä oli nyt vain Eloisen löytämisellä.

Meleri kertoi minulle Eloisen taustasta. Kuulin valitettavan tavallisen tarinan ongelma-perheestä, riippuvuuksista ja väkivallasta, jonka toisinaan olivat katkaisseet sosiaalihuollon väliintulot ja sijaiskodeissa vietetyt jaksot. Eloise oli yksi kolmesta sisaruksesta, joilla kaikilla oli eri isät. Hänen kaksi vuotta nuoremman veljensä kimppeeseen oli käyty niin väkivaltaisesti, että veli oli saanut pysyviä aivovammoja ja kuollut myöhemmin sen seurauksena. Nelivuotias Eloise ja hänen sisarensa Evie oli tässä vaiheessa otettu sijaiskotijärjestelmän piiriin. Tytöt oli ohjattu eri sijaiskoteihin, ja jonkin ajan kuluttua vanhempien oikeudet Evieen olivat rauenneet, ja tytöstä oli tullut adoptiolapsi.

Jostakin syystä, jota en saanut selville, Eloisea ei ollut Evien tavoin adoptoitu. Sen sijaan hänet palautettiin kuusivuotiaana äidilleen. Asiat näyttivät sujuvan hyvin. Eloise kävi koulua säännöllisesti, hän peseytyi, sai hoivaa ja näytti asettuneen aloilleen. Kun Eloise oli yhdeksänvuotias, hänen äitinsä poikaystävä Darren pidätettiin, koska hän oli ottanut Eloisesta pornografisia kuvia ja levittänyt niitä internetissä. Poliisin tutkimuksissa kävi ilmi, että Eloisesta otetut kuvat ja videot olivat levinneet internetissä jo muutaman vuoden ajan ja sekä Eloisen äiti että hänen poikaystävänsä olivat osallistuneet rikokseen.

Tässä vaiheessa Eloisen äidin vanhempainoikeudet kumottiin.

Eloisessa näkyi ymmärrettävästi ongelmakäyttäytymisen merkkejä, ja hänet sijoitettiin terapeuttiseen sijaiskotiin. Hän näytti reagoivan hyvin ja edistyi kohtuullisesti. Terapeuttiset sijaiskodit ovat – ikävä kyllä – luonteeltaan lyhytaikaisia asuinpaikkoja, ja yhdeksän kuukauden kuluttua Eloise siirrettiin uuteen sijaiskotiin. Hän sopeutui taas uuteen asuinpaikkaansa ilman suurempia ongelmia. Sitten kuvaan astui hänen isänäitinsä. Eloisen isä oli saanut toistuvia vankilatuomioita huumerikoksista eikä ollut siihen mennessä näytellyt lähes minkäänlaista roolia Eloisen elämässä. Isoäiti kertoi, että isä, joka asui nyt hänen luonaan, oli vapaalla jalalla, kuivilla ja vakinaisessa työssä. Perhe halusi luoda uuden suhteen Eloiseen ja tarjota hänelle kodin.

Tämä oli hyvä uutinen sosiaalihuollolle, joka teki parhaansa, jotta lapset pysyivät mahdollisuuksien mukaan omissa perheissään. Ikävä kyllä Eloisen isä ja isoäiti asuivat toisessa piirikunnassa, mikä tarkoitti kahta asiaa: uutta sosiaalitoimen hallintoaluetta ja sitä, ettei Eloise voinut viettää aikaa uudessa kodissaan ennen muuttoa. Meleri sanoi pitäneensä päätöstä kyseenalaisena, eikä vain siitä syystä, että Eloise oli sopeutunut hyvin sijaiskotiinsa, vaan myös siksi, että isä ja isoäiti asuivat kaukaisessa maaseutuyhteisössä, jossa äidinkielenä puhuttiin kymriä. Tämä tarkoitti sitä, että paikallisessa koulussa käytettiin ensisijaisesti kymriä ja toisena kielenä englantia, kun taas Eloise, jonka äiti oli englantilainen, ei puhunut sujuvaa kymriä. Meleri pelkäsi, että näin sekasortoisen lapsuuden viettäneeltä lapselta oli liikaa vaadittu sopeutua uuteen kotiin, uuteen perheeseen ja vielä uuteen kieleenkin. Melerin vastalause kuitenkin kumottiin, ja Eloise siirtyi uuteen kotiinsa.

Ja Eloise palasi. Järjestely kariutui jo muutaman kuukauden

jälkeen, kun isän huumeongelmat uusiutuivat eikä isoäiti osannut vastata Eloisen monimutkaisiin käyttäytymistarpeisiin.

Tässä vaiheessa, kun Eloise oli kolmetoista, hänet sijoitettiin Moelfressa asuvaan Powellin perheeseen, jolla oli useiden vuosien kokemus sijaiskotitoiminnasta. Talouteen kuuluivat tytär Heddwen, joka oli kuusitoista, ja poika Rhys, joka oli yhdeksäntoista ja opiskeli yliopistossa, sekä kaksi pitkäaikaista kasvattilasta. Olivia-nimistä lasta ei heillä ollut.

Heddwen ja hänen veljensä olivat varttuneet kasvattilasten keskellä, minkä takia he olivat taitavia auttamaan tulokkaita tuntemaan olonsa kotoisaksi uudessa kodissaan. Meleri sanoi, että Eloisen sopeutumisessa oli kuitenkin ollut ongelmia, ja sitä oli entisestään vaikeuttanut se, että hän oli saanut ensimmäiset kuukautisensa melkein heti saavuttuaan, mihin häntä ei ollut millään tavoin valmisteltu. Heddwen oli suhtautunut Eloiseen myötätuntoisesti, tynnytellyt häntä kertomalla muutokseen liittyviä kokemuksiaan ja ollut vaikeina alkuaikoina erityisen kannustava. Melerin mukaan Eloise valitettavasti tulkitsi Heddwenin ystävällisyyden merkiksi syvemmästä yhteydestä. Eloise ihastui Heddweniin nopeasti.

Eloise alkoi seurata Heddweniä ympäri taloa ja halusi olla jatkuvasti hänen seurassaan. Hän yritti pitää Heddweniä kädestä, takertui tähän fyysisesti ja käpertyi Heddwenin lähelle aina kun tämä istuutui sohvalle. Heddwen koki Eloisen fyysisen läheisyyden epämiellyttäväksi eikä halunnut Eloisen koskevan häntä. Sen jälkeen Eloise alkoi osoittaa mustasukkaisuuden merkkejä, kun Heddwen halusi viettää aikaansa muiden kanssa, ja heittäytyi erityisen hankalaksi, kun Heddwen kutsui ystäviään kylään. Vaikka Heddwen yritti välttää Eloisen huomionosoituksia, hän koki arkielämänsä jatkuvasti vaikeammaksi. Tilanne kärjistyi eräänä sunnuntai-iltapäivänä, kun

Heddwen lähti ulos poikaystävänsä kanssa. Raivoisan mustasukkaisuuden valtaan joutunut Eloise tuhosi saksilla useita Heddwenin vaatekappaleita. Powellit saivat tarpeekseen ja pyysivät, että Eloise siirrettäisiin uuteen sijaiskotiin.

Eloisen nykyinen sijaiskoti sijaitsi eräässä suuressa rannikkokaupungissa melkein viidenkymmenen kilometrin päässä Moelfrestä. Välimatka ei kuitenkaan saanut Eloisea lannistumaan. Hän oli ilmestynyt useita kertoja Powellien etupihalle katselemaan taloa ja odottamaan, milloin Heddwen tulisi ulos, ja hän vastusteli sopeutumista uuteen sijaiskotiinsa. Hän oli karannut kahdesti, ja molemmilla kerroilla poliisi oli löytänyt hänet. Tämä oli kolmas kerta, ja Eloise oli ollut jo melkein viikon poissa kotoa.

”Miten ihmeessä hän sai päähänsä tulla minun luokseni?” minä kysyin.

”Sen täytyy johtua siitä, mitä hänelle sanoin”, Meleri vastasi. ”Kun hän viimeksi jäi kiinni, hänellä oli ollut paha kohtaus Powellien luona. Menin hakemaan hänet poliisiasemalta. Hän itki ja pauhasi siitä, miten kauheita me kaikki olimme, kun emme antaneet hänen olla Heddwenin kanssa, ja hän pysyi keskittymään vain siihen, miten pääsisi takaisin Powelleille. Yritin selittää, etten voinut antaa hänen palata Powellien luo ja että koko Heddwen-jutun oli loputtava, koska se ei perustunut todellisuuteen. Hänen *tunteensa* olivat todellisia, mutta suhde ei ollut todellinen, koska Heddwen ei antanut hänelle vastakäikua. Vaikka kuinka yritin selittää, hän ei suostunut luopumaan ajatuksesta, että halusi olla Heddwenin kanssa. Hän vain itki itkemistään. Itsemurha alkoi ilmestyä hänen puheisiinsa, ja hän intti, ettei kukaan meistä auttanut häntä. Niinpä yritin epätoivoisesti keksiä muuta puhuttavaa, jotta hän voisi katkaista ajatusketjunsä, sillä hän oli hyvin ahdistunut. Sanoin jotakin sen

suuntaista kuin että hän voisi kenties joskus puhua sinun kanssasi, koska voisit ehkä auttaa häntä.” Meleri vaikenä hetkeksi. ”Saatoin vähän yllyttää häntä, sillä mainitsin, että olet kuuluisa ja hyvin taitava ratkaisemaan ongelmia. Hänen ajatuksensa kiersivät juuri silloin kehää, joten yritin kuumeisesti keksiä mitä tahansa, mikä voisi toimia. Mutta se oli pelkkä lyhyt maininta. En palannut siihen sen koommin. Kuten tiedätkin, sillä me kaksi emme ole aiemmin puhuneet hänestä.”

”Oho”, minä sanoin. ”Ja tuostako hän sai päähänsä tulla tänne?”

”Ilmeisesti. Mutta minulla ei ole aavistustakaan, miten hän sai olinpaikkasi selville. En ymmärrä, miten hän löysi sinut. Eikä minulla ole aavistustakaan, mitä tehdä seuraavaksi.”

3. luku

Parasetamoli-pakkaukset olivat yhä tuolilla vieressäni, kun lopetin puhelun. En epäillyt, etteikö Eloise olisi aidosti aikonut ottaa ne, jos Heddwen-ongelmaa ei ratkaistaisi. Ja kun otettiin huomioon miten huolellisesti hän oli jäljittänyt minut, olin melko varma, että hän osaisi suorittaa onnistuneen itsemurhan.

Erityisesti minua harmitti se, että hän oli valinnut parasetamolín, sillä hänen olisi helppo hankkia sitä lisää. Monet eivät tiedä, miten ikävä lääke se on yliannostettuna. Se ei tapa heti. Kun keho yrittää pilkkoa parasetamolia, se luo sivutuotteen, joka aiheuttaa maksan vajaatoimintaa. Sen jälkeen yliannostuksen ottanut henkilö saattaa herätä mielensä muuttaneena ja haluaakin jatkaa elämäänsä, mutta kuolee useita päiviä myöhemmin, jos yliannostusta ei ole hoidettu asianmukaisesti. Näin oli käynyt erälle asiakkaanani olleelle nuorelle. Tyttö oli ottanut yliannostuksen äkillisen epätoivon hetkellä. Tytön ystävä oli löytänyt hänet ja saanut hänet oksentamaan ajatellen, että se oli paras tapa poistaa myrkkyy kehosta. Sen jälkeen ystävä ei hakenut lääkärin apua vaan antoi tytön nukkua päänsä

selväksi. Seuraavana päivänä tyttö heräsi kiitollisena selvittyään hengissä ja keskittyi etsimään tarvitsemaansa apua, mutta kuoli viisi päivää myöhemmin, koska hänen elimistöönsä oli päässyt liikaa maksaa vaurioittavaa parasetamolia. Uutiset olivat järkyttäneet minua syvästi.

Mitä siis Eloiselle tapahtuisi? Mitä tekisimme? Mitä voisimme tehdä? Kukaan ei tiennyt missä hän oli tai miten häneen saisi yhteyden. Olin tuskin koskaan tuntenut itseäni yhtä avuttomaksi.

Kun olin lopettanut puhelun Melerin kanssa, yritin vielä kerran löytää Eloisen rakennuksen läheisyydestä. Kuljin tiellä ja tarkkailin ympäröivää maastoa huolellisesti. Oli harmaa päivä ja taivaalla oli korkeita, suikalemaisia pilviä. Puut olivat sieltä täältä pakkasen puremia, yhä enimmäkseen vehreitä, mutta niiden lehdet näyttivät väsyneiltä.

En nähnyt ketään. Koska tie oli umpikuja, edes liikennettä ei ollut. Naapurin autonrengasliike oli pieni, itsenäinen yritys, eikä siellä käynyt koskaan paljon asiakkaita. Nyt se näytti kuolleelta kuin kivi. Parkkipaikalla ei ollut autoja. Ikkunoissa ei ollut valoja. Vastapäätä virtaava joki oli musta ja liikkui hitaasti. Seisoin paikoillani vielä hetken ja toivoin Eloisen olevan siellä jossain lähetyvillä, ehkä odottamassa bussia tai kävelemässä tietä pitkin, mutta en nähnyt mitään.

Palasin huoneeseen, pakkasin tavarani ja parasetamolipakkaukset, siirsin tuolit oikeille paikoilleen, sammutin valot ja lähdin ulos.

Tavallisesti työskentelin lähellä kotiani, mutta tukiryhmä koontui yhdessä Walesin ja Englannin välisen rajan pienistä kylistä. Hyväntekeväisyysjärjestö ei ollut löytänyt ketään muuta ohjaamaan sitä, ja vaikka se oli tunnin ajomatkan päässä kotoani, se järjestettiin vain kerran viikossa, ja minä nautin ajamisesta.

Välttelin ruuhkaista A55-moottoritietä ja valitsin aina pieniä sivuteitä, jotka olivat hitaampia mutta kaartelivat hämmästyttävän maalauksellisen walesilaisen maalaismaiseman läpi.

Tällä kertaa ajattelin ajaessani vain Eloisea. Kun katselin korkeita pensasaitarivistöjä ja maaseudun bussipysäkkejä, mietin miten ihmeessä Eloisen oli onnistunut päästä rannikolla sijaitsevasta kodistaan siihen pieneen kylään. Minusta tuntui pahalta ajatella, että hän oli nähnyt niin paljon vaivaa, enkä minä ollut reagoinut herkkyydellä, jota hän oli kaivannut.

Vapaaehtoistyön haittapuoli oli, ettei minua koskaan pidetty tapahtumien eturintamassa. Useimmissa tapauksissa en kuulunut hierarkiaan lainkaan. Kun Eloise siis lopulta löydettiin ja palautettiin sijaiskotiinsa, kukaan ei kertonut minulle mitään. Se ei ollut Melerin syy. Hän piti sillä viikolla lomaa ja hänen tapauksiaan hoiti toinen sosiaalityöntekijä, joka ei tieninyt minun yhteydestäni Eloisen tapaukseen. Kun Meleri palasi ja pääsi rästitöidensä kimppuun, hän soitti minulle ja sanoi, että Eloise oli jo siirretty uuteen sijaiskotiin siinä toivossa, että se sopisi hänelle paremmin ja ehkäisisi häntä karkaamasta. Eloise asui nyt eräässä maan länsiosan kylissä: sosiaalihuolto oli siirtänyt hänet niin kauas Powelleista kuin saman piirikunnan sisällä oli mahdollista.

Tieto teki minut tyytyväiseksi, sillä se tarkoitti Eloisen olevan maantieteellisesti paljon lähempänä minua, joten sanoin työskenteleväni mielelläni hänen kanssaan jos siitä Melerin mielestä olisi apua. Valitettavasti tapaus ei siirron jälkeen enää kuulunut Melerille, joten jos halusin ottaa tapauksen itselleni, minun oli odotettava kunnes uusi sosiaalityöntekijä lähettäisi hyväntekeväisyysjärjestölleni anomuksen käyttää palveluksiani, eikä ollut mitään takeita siitä, milloin niin tapahtuisi tai